

HRONIKA

SKULPTURE LJUBOMIRA DENKOVIĆA

Ozbiljan napor da se izražajnim sredstvima i plastičnim jezikom saopšti žena — učinio je Ljubomir Denkočić, jedan od najznačajnijih predstavnika mlađe generacije vajara. Denkočićeva treća samostalna izložba, koja je priređena sredinom prošlog meseca u Galeriji likovnih umetnika u Novom Sadu, donela nam je skulpturu u terakoti.

Zene koje je izvajao Denkočić sve su odreda zaobljene, pune, čulne. Ispod njegovih prstiju pomalja se žena koja spava u svakom grmenu zemlje i koju on oslobađa i budi u punim i mekim oblicima, nalivenim diskretnom toplinom. Denkočić je uzneo prirodnu zemlju u ženu sjajno poliranih i matiranih površina koja nadahnjuje lirskim, senzualnim, erotskim sugestijama.

Služeći se krupnim, opštim formama, koje podsećaju na prvu skicu ili pokušaj oblikovanja još nedefinisane misli, i materijalom koji im pogoduje (terakota), te eliminišući pritom sve što je suvišno, što zbuđuje, Denkočić postiže upravo ono čemu teži čitavo njegovo stvaralaštvo: nije dorečeno ništa, a kazano je sve — zapisao je po sebi izložbe novosadski pesnik Momčilo Nastasijević.

Kada se govori o vajarstvu Ljubomiru Denkočiću-Denku moramo da se osvrnemo na njegov razvoj, i ukažemo na tri paralelna ciklusa: dekorativno-reljefni, lokaciono-spomenički i dimenzionalno-galerijski. Ovi tokovi svojom specifičnošću i samosvojnošću zahtevaju pojedinačno razmatranje.

U ornamentno-reljefnoj disciplini Ljubomira Denkočića prepoznajemo kao stvaraoča sa afinitetom i nadahnućem za ovlaštene površine, patinom iznijansirane, i sa osetnom asocijacijom arhaičnosti. Kao i da se pri ovoj i ovakvoj plodnoj kreaciji koristi ukrasnim elementima uzetim iz prirode (ptica, klas) i kompoziciono svedenim u sliku. Međutim, u projekciono-spomeničkoj produkciji, gde se u poslednje vreme sve češće javlja (i nagrada na konkursu za izradu spomenika Đuri Đakoviću u Sarajevu) nalazimo ga kako iz mase izdvaja forme u naslućivanju, ali ne i nemušte, u pokretu uhvaćene, ali ne i zaustavljene, i sa vrlo složenim i dinamičnim konstrukcijama. Svakako, ovakvi zahvati opravdano traže lokaciju u prostoru. Skulpture manjih dimenzija, i iz istog ovog oblikovnog procesa, ostavljaju utisak trenutačnih skica koje iziskuju svoju odgovarajuću monumentalnost.

U kreacijama galerijskog karaktera Denkočićovo interesovanje zaustavlja se na oblikovanju nagog ženskog tela. I tu nam daje životno-snažne figure. Ponekad isuviše erotski naznačene, pa se naslućuje mogućnost da se, uz emotivnu nonšalantnost i nedostatak osećaja za meru, padne u manir.

NAGRADE FONDA A. B. ŠIMIC

Centar za kulturu Narodnog sveučilišta grada Zagreba objavio je rezultate petog književnog konkursa Fonda Antun Branko Šimić. Ocenjivački odbor u sastavu: Bruno Popović (predsednik), Ante Stamać, Zvonimir Mrkonjić, Tonko Maroević i Boris Lukšić proglasili su najbolje tekstove među 92 mlada autora koji su poslali svoje radove.

Čas na dnu vjere, zbirka pesama Petra Simunića iz Splita, pobudila je najveću pažnju žirija. Simunić se predstavio kao intimni lirik koji radi na profilu spovštenog »tragičnog osećanja sveta« i njegovog metaforičkog izraza. »Izvorom, nadahnutom melodijom osobito konvolzivnog, pa ipak simbo-

lički postojanog i stilski autentičnog stiha, Simunićeva je poezija konfesionalna, vjerna tradiciji u životvornom smislu lirskih tema — naše riječi« — istakli su članovi žirija.

Zavjera kartografa, knjiga pripovedaka Gorana Tribusona iz Zagreba. Naslovna priča zbirke objavljena je u 150—151. dvobroju Polja. »Fantazmagorične kronike Gorana Tribusona, skupljene u knjizi *Zavjera kartografa*, dikcijom doslovno bliske fabulativnosti arhaične bajke, ali po intenciji na svom putu prema obzorju crnoga humora korozivnih Borgesovih ljetopisa, jedan su od vidnih znakova *novih kretanja* u životu mlade naše proze, onih koja su po svome značaju i literarnom kvalitetu već nezaobilazne. Dramatičnu dimenziju piščevih tema iskazuje jezik očite književno-imaginativne vrijednosti — izrazite pripovjedačke vještine, u kojoj se staroj i prostodušnoj radosti pričanja pridružuje sarkastično moderna sklonost zlogukoj maštariji — obrazloženje je žiri svoju odluku.

Priča o gospodinu Zaku, kratki roman Veljka Barberija iz Zagreba, sa svim oznakama tradicionalne proze i Desničine škole književnog humanizma »to je čitljiv roman one vječito suvremene vrste, kojoj kolokvijalni jezik, stil linearne fabulacije, analitika ljudske duše i neprolazno susjedstvo sanjarije sa stvarnošću — daju uvijek ponovnu dražu.

Iskustvo i njegova mjera, knjiga likovnih kritika i eseja Zvonka Makovića iz Zagreba, poučna je i pregledna mala panorama strukturalnih problema likovnih umjetnosti u današnjem naučno-tehničkom razdoblju.

Poziv na basnoslovno putovanje, antologija fantastike u najmlađoj hrvatskoj prozi — izbor i uvodni esej Nade Pinterić iz Zagreba. »To je (...) prvi *antologijski dokaz* u koliko je mjeri najmlađi naraštaj naših pripovjedača već tu, ne samo svojim brojem nego i specifičnom kvalitetom vlastite proze — sklonošću da u stvarnom životu vidi tek dio sveobuhvatne sanjarije.«

Nagrađenim autorima biće uskoro štampane samostalne knjige u jedinstvenom kolu od pet knjiga poezije, proze i kritike.

Žiri je istakao i dvanaestoricu preostalih autora iz užeg izbora koji su zapaženi u raznim aspektima osobnog imaginativnog senzibiliteta i fragmentarno uspele izražajne vrednosti teksta i predložio njihove pojedine proze i pesme za *Panoranu mlade književnosti*, koja bi trebalo da iziđe u časopisu *Republika*.

Predložena je pripovetka Stjepana Tomaša, odlomak iz proznog scenarija Mirka Ivanjeka, izbor iz pesama Ljubomira Stefanovića, Mirka Hunjadija, Slobodana Tišme, Zvonka Kovača, Slobodana Zubanovića, Nede Mirande Blažević, Vedrane Grisogono, Krešimira Sege, Ivana Grljušica i Mile Maslača-Pedića.

PORTRETI JUSUFA KARSA

Izložba portreta Jusufa Karša, jednog od najvećih fotografa našeg vremena, prikazana je sredinom prošlog meseca u holu Pravnog fakulteta u Novom Sadu.

Posmatrali smo psihološki »uhvaćene« portrete i doživeli Šoa, Koktoa, Kazalsa, Hemingveja, Pikasa, Tita, Hruščova, Ajnštajna, Brižit Bardo, Helen Keler, Kaldera, Stajnbeka, i druge vodeće ličnosti umetničkog, naučnog i političkog života.

Šta daje Karšovim portretima sugetivnu snagu? Kanadanin Jusuf Karš, jermenski emigrant, sam o sebi govori oskudnim rečima. Slavni 64-godišnjak misli da njegova radoznalost pri susretima sa poznatim savremenima predstavlja za njega pokretačku stvaralačku snagu. A u svom shvatanju portreta ostaje klasičan. On svoje modele želi da prikaže kako ih vidi i da njihovu pojavu prenese drugim generacijama. Karš se disciplinovanom koristi mogućnostima kamere da zabeleži ljudsko lice, bez ikakve mistifikacije ili formalističkog zastranjivanja. Srećstva kojima se pri tome služi svedena su na najnužnija — objektivni beleži linije i volumen, a Karš ih oblikuje u arabsku koja jeste portret, ljudski lik

prenet u sliku krajnje funkcionalno, bez »patetike« ateljea i nestašuka fotoreportera. Ali tu ipak ima nešto od teatralnosti i anegdote.

Jusuf Karš je jedan od retkih velikana fotografije koji svoj početni deo rada na portretu zasniva na neposrednom kontaktu sa modelom. Cerčilu je 1941. istrigao cigaru iz usta i pritisnuo na okidač svoje kamere. Cerčil, zapanjen drskošću fotografa, izrekao mu je najveću pohvalu: »Vi možete da postignete da se jedan lav koji urla smiri da bi Vi mogli da ga fotografišete!«

Koliko Karš ozbiljno i odgovorno pristupa realizaciji studija karaktera slavnih ličnosti možda najbolje pokazuju njegovi portreti Pabla Pikasa i Pabla Kazalsa. Fotografiju slavnog slikara, Karš je naročitu pažnju posvetio njegovim rukama, jer su one imale odlučujući uticaj na umetnost našeg stoleća. Najvećeg svetskog čelistu, Karš nam predstavlja sa leđa, u polumraku, iz koga kao da krišom izvire prema nama muzika!

XV ZMAJEVE DEČJE IGRE

Zmajeve dečje igre održane su u Sremskoj Kamenici i Novom Sadu 3. 4. i 5. juna. Igre je otvorio Velibor Gligorić. Posle proglašenja i uručena nagrada Zmajevih dečjih igara i nagrada Neven, Dom pionira iz Beograda izveo je kraći umetnički program. U Studiju »M« Radio-Novog Sada, 3. juna je održana svečana sednica Saveta Zmajevih dečjih igara. Tom prilikom, izvedena je kantata *Rastimo*, Srdana Barića, mozaik dečjih pesama na stihove Lubivoja Ršumovića, u izvođenju orkestra Doma JNA iz Beograda, Dečjeg hora RTB, hora Doma pionira i Olge Đokić, Aleksandre Ivanović, Raše Popovića, Ljubiše Bačića i Dragana Lakovića. Repriza kantate *Rastimo* priređena je, takođe, u Studiju »M«, i to za članove Muzičke omladine. Prvog dana igara, u Galeriji likovnih umetnika Vojvodine otvorena je i izložba slika Lazara Vujaklije, a u holu Studija »M« izložba rukopisa i knjiga Aleksandra Vuća. Organizovano je i savetovanje posvećeno stvaralaštvu ovog književnika. U velikoj dvorani SNP-a prikazana je predstava *Nevidljiva ptica*, Ljubivoja Ršumovića, u izvođenju pozorišta »Boško Buha« iz Beograda.

U nedelju, 4. juna, u Studiju »M« je otvorena izložba knjiga za decu objavljenih na jezicima naroda i narodnosti Vojvodine, a organizovano je i savetovanje na temu: *Detinjstvo u delima jugoslovenskih pisaca*. U bioskopu »Arena« održana je projekcija nagrađenih filmova Dušana Vukotića, pod radnim naslovom *Avanture crteža*. Istog dana, u Salonu primenjenih umetnosti i dizajna Vojvodine otvorena je izložba ilustracija knjiga Jovana Lukića, slikara iz Novog Sada.

Poslednjeg dana XV Zmajevih dečjih igara u Narodnoj biblioteci u Novom Sadu održan je razgovor na temu *Knjige godine*, i plenarni sastanak Zajednice organizacija i radnika na knjizi za decu Jugoslavije.

TRIBINA MLADIH OBJAVLJUJE KNJIGE

Prozor »malih izdavača« na naše kulturno tržište, nastavlja se, izgleda, sa nesmanjenom intenzivnošću. Tako se ovih dana ovoj porodici pridružila i Tribina mladih iz Novog Sada. Nadajmo se da će vek ovog novog člana biti dovoljno dug da ostvari svoje zamišljene planove. Tribina mladih je, naime, ovog proleća pokrenula jednu ediciju koja bi u sebi uključivala spise iz oblasti filosofije, antropologije, književne kritike, mitologije its. Kao prve dve knjige ove edicije pojavile se do kraja ove godine *Jezik i mit (Sprache und Mythos)* Ernesta Kasirera u prevodu Sretna Marića, i *Epiloz poezije (Epiloge zur Dichtung)* Eugena Finke u prevodu Vlastimira Đakovića i sa predgovorom dr Milana Damjanovića. Prema najavi redakcije edicije uskoro će se znati i planirane knjige za duži period.

Dragoslav Stakić